

การเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบ สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านกอกวิทยาคม อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์

The Enhancement of Discipline on the Aspect of Responsibility for Students in Grade 7th-9 th: A Case Study of Bankork Witayakom School, Somdej District, Kalasin Province

บุญเพียง แทบสี¹ สกล สรเสนา² จำเนียร พลหาญ³ และ อलगท ภูมิสายดร์⁴

Boonpiang Tabsee,¹ Sakol Sornsena,¹ Chumnian Polharn³ and Alongkot Pumsaidorn

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการปฏิบัติตามวินัยและการเสริมสร้างวินัยนักเรียน เป็นการวิจัยปฏิบัติการ ประกอบด้วย การวางแผน การปฏิบัติตามแผน การสังเกต และการสะท้อนผล ผู้ร่วมวิจัยมี 7 คน เป็นข้าราชการครูที่ทำหน้าที่ครูที่ปรึกษา ครูแนะแนว และสอนนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ผู้ให้ข้อมูล มีจำนวน 46 คน ประกอบด้วย นักเรียน 20 คน ผู้ปกครอง 20 คน ครู 2 คน และผู้นำหมู่บ้าน 4 คน เครื่องมือการวิจัย ประกอบด้วย แบบบันทึก การประชุมแบบสัมภาษณ์แบบประเมิน และแบบบันทึกการเสนอข้อนักเรียนตัวอย่าง การวิเคราะห์ข้อมูลแสดงเป็นค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการตรวจสอบข้อมูลสามเส้า ผลการวิจัยพบว่า

1. ก่อนการเสริมสร้างวินัยนักเรียน ด้านความรับผิดชอบ พบนักเรียนมีปัญหา ดังนี้ **การแต่งกาย** นักเรียนไว้ผมยาวเกินระเบียบที่โรงเรียนกำหนด ปลอยเลื้อยลอยชายออกนอกกางเกง ใช้เครื่องประดับตกแต่งร่างกายเกินความจำเป็น ชิดเขียนหรือวาดภาพบนเสื้อผ้าและร่างกาย ไม่สวมรองเท้า ถูกทำเข็มขัดถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียน **การตรงต่อเวลา** นักเรียนมาโรงเรียนไม่ทันเข้าแถวเคารพธงชาติ เข้าชั้นเรียนและเรียนไม่เต็มเวลาทุกชั่วโมง ไม่เข้าแถวหน้าชั้นเรียนก่อนเข้าเรียนภาคบ่ายรับประทานอาหารเช้าก่อนเวลาพักกลางวัน ไม่เข้าแถวหลังเลิกเรียน **การทำงานที่มอบหมาย** นักเรียนส่วนหนึ่งส่งการบ้านไม่ทันตามเวลาที่ครูกำหนด ไม่ปฏิบัติตามพิเศษที่ได้รับมอบหมาย จะส่งงานก็ต่อเมื่อครูจะลงโทษ **การรักษาความสะอาดห้องเรียนและบริเวณโรงเรียน** นักเรียนส่วนหนึ่งไม่ตั้งใจปฏิบัติงานในเขตรักษาความสะอาดที่กำหนดให้ไม่เอาใจใส่ในการปฏิบัติหน้าที่เฝ้ารักษาความสะอาดห้องเรียนห้องพิเศษ ห้องน้ำห้องส้วม **การเข้าร่วมกิจกรรมของทางโรงเรียน** นักเรียนบางส่วนเข้าร่วมกิจกรรมวันสำคัญทางศาสนา กิจกรรมลูกเสือ กิจกรรมกีฬา กิจกรรมวันสำคัญของชาติมีผู้เข้าร่วม ไม่ครบตามเกณฑ์ที่โรงเรียนกำหนด

¹ นักศึกษาปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

² อาจารย์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

³ อาจารย์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

⁴ อาจารย์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

2. หลังการเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบ นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อตนเองมากขึ้น โดยนักเรียนได้รับการพัฒนาด้านวินัยเพิ่มมากขึ้น **ด้านการแต่งกายและการตรงต่อเวลา**นักเรียนทุกคนแต่งกายถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียน นักเรียนเดินทางถึงโรงเรียนตอนเช้าทันเข้าแถวเคารพธงชาติและเข้าห้องเรียนตามกำหนด **การทำงานที่ได้รับมอบหมาย**นักเรียนตั้งใจทำงานที่ได้รับมอบหมาย ด้วยความเต็มใจ ผลงานเสร็จสมบูรณ์ **ความรับผิดชอบต่อส่วนรวม** นักเรียนเอาใจใส่รับผิดชอบในการรักษาความสะอาดห้องเรียนและบริเวณโรงเรียนเป็นอย่างดี นักเรียนกลุ่มเป้าหมายเข้าร่วมกิจกรรมครบตามเกณฑ์ที่โรงเรียนกำหนด มีความมุ่งมั่นในการเข้าร่วมกิจกรรมของทางโรงเรียนอย่างดี

คำสำคัญ : วินัย ความรับผิดชอบ

ABSTRACT

This research aimed to study the state of discipline problems and to enhance student discipline. The research action consisted of planning, action, observation and reflection. The target group consisted of 7 co-researchers who had been advisors and counselors: all of them taught 7-9 grade students. The 46 participants consisted of 20 students, 20 parents or guardians, 2 teachers and 4 village leaders. The instruments used in the study were minutes, interview forms, evaluation forms, and a form of nomination for exemplary students. Mean, percentage, standard deviation and triangulation technique investigation were used to analyzed the data.

The results were as follows:

1. Before the enhancement of student discipline in the respect of responsibility, there are many problems. Firstly, appearance: students wore longer hair than the school regulation permitted, they did not tuck in their shirts; they wore jewelry which was prohibited by school regulation, they wrote on their shirts and body and they did not wear proper shoes, socks or belts. Secondly, punctuality: the students came late for the morning national anthem assembly, they were also late for class, they did not line up for the afternoon classes, they had lunch before luncheon, and they did not line up after school as the school regulation. Thirdly, assignments: students did not submit their homework on the due date, they were not interested in the extra work that they were assigned; they submitted their assignment only when the teacher threatened with punishment. Fourthly, cleanliness of the classroom and the compounds, students did not clean up the classroom, the toilets including the areas they were assigned. Finally, participating in the school activities: students did not participate the school activities such as religion, scouts, sports, and important national activities.

2. After the enhancement of student discipline in the respect of responsibility, they were more self-discipline. For appearance and punctuality, they had dressed up and attended classes on time. In respect of assignments, they submitted their completed assignments on the due date. In respect of cleanliness of the classroom and the compounds, they had been responsible for cleaning up the classroom and the compounds. They also participated the school activities.

Keywords: Discipline, Respect of Responsibility

บทนำ

ยุคปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว เป็นโลกที่ไร้พรมแดน มีการสื่อสารความรู้ ข้อมูลข่าวสาร อย่างไม่รู้ขีดจำกัด การแข่งขันกันพัฒนาทางด้านอุตสาหกรรม วิทยาศาสตร์เทคโนโลยี รวมทั้งการแข่งขันทางการค้า มีค่านิยมทางวัตถุสูงมาก เกิดการเอาเปรียบซึ่งกันและกัน มุ่งแสวงหาผลประโยชน์ให้กับตนเองและพรรคพวกมากกว่าส่วนรวม ขาดการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ทำให้เกิดภาวะขาดความสมดุลทั้งทางจิตใจและวัตถุ สิ่งต่างๆ ดังกล่าวนี้นำส่งผลกระทบต่อสังคมไทยมีปัญหาลับซับซ้อนมากขึ้น และเมื่อเกิดปัญหาเศรษฐกิจตกต่ำอย่างรุนแรง ตั้งแต่ พ.ศ. 2539 เป็นต้นมาทำให้เกิดปัญหาเพิ่มพูนหลายด้านทั้งปัญหาเศรษฐกิจ การเมือง สังคมและวัฒนธรรม อันส่งผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของประชาชนอย่างมาก ก่อให้เกิดปัญหาทางคุณธรรม จริยธรรม สังคมขาดระเบียบวินัย ขาดความรับผิดชอบ เกิดปัญหาทุจริตคอร์รัปชันกันในทุกวงการ เกิดปัญหาอาชญากรรมมากขึ้น ปัญหาการแพร่ขยายของโรคเอดส์ และการติดยาเสพติดอย่างรุนแรง ในสังคมเกิดขึ้นกับเยาวชนของชาติเพิ่มขึ้นโดยลำดับ (กรมวิชาการ, 2544 : 1)

การเกิดภาวะวิกฤตดังกล่าวทำให้หลายฝ่ายมีความเห็นว่าสังคมปัจจุบันเกิดการย่อหย่อนในการอบรมบ่มนิสัยให้เยาวชนของชาติมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนเอง และต่อส่วนรวม มีคุณธรรมจริยธรรมที่ด้อยลง มีความซื่อสัตย์ สุจริตมีระเบียบวินัย ขยัน อดทน ประหยัด ลดค่านิยมเชิงวัตถุ มุ่งพัฒนาคนให้มีชีวิตที่พอเพียง โดยปัจจัยสำคัญที่จะเผชิญการเปลี่ยนแปลงและความท้าทายดังกล่าว ได้แก่ คุณภาพของคน การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพ จึงเป็นเรื่องที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งโดยจะต้องจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ เพื่อทำให้ศักยภาพที่มีอยู่ในตัวคนได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่ ทำให้คนรู้จักคิดวิเคราะห์ รู้จักแก้ปัญหา มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รู้จักเรียนรู้ด้วยตนเอง สามารถปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว มีจริยธรรม คุณธรรม รู้จักพึ่งตนเองและสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2544 : 1)

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 มาตรา 49 กำหนดไว้ว่าบุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษา ไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่ายผู้ยากไร้ผู้พิการและทุพพลภาพ หรือผู้อยู่ในสภาวะยากลำบาก ต้องได้รับสิทธิตามวรรคหนึ่ง และการสนับสนุนจากรัฐเพื่อให้ได้รับการศึกษาโดยทัดเทียมกับบุคคลอื่น การจัดการศึกษาอบรมขององค์กรวิชาชีพหรือเอกชน การศึกษาทางเลือกของประชาชน การเรียนรู้ด้วยตนเอง และการเรียนรู้ตลอดชีวิต ย่อมได้รับการคุ้มครองและส่งเสริมที่เหมาะสมจากรัฐ มาตรา 50 บุคคลย่อมมีเสรีภาพทางวิชาการ การศึกษาอบรม การเรียนการสอน การวิจัย และการเผยแพร่งานวิจัยตามหลักวิชาการ ย่อมได้รับความคุ้มครอง ทั้งนี้ เท่าที่ไม่ขัดต่อหน้าที่ของพลเมืองหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

จากสาระรัฐธรรมนูญมาตราดังกล่าวรัฐยังจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545 ซึ่งกำหนดลักษณะคนไทยที่พึงประสงค์ไว้ในมาตรา 6 ให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ สติปัญญาความรู้ คุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและในเป้าหมายกระบวนการเรียนรู้ ในมาตรา 7 ที่มุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมือง การปกครอง ในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จักรักษาและส่งเสริม สิทธิ หน้าที่ เสรีภาพ ความเคารพกฎหมาย ความเสมอภาค และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ภาคภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติรวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทยและความรู้อันเป็นสากลตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเองมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้และเรียนรู้ ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง

โรงเรียนบ้านกอกวิทยาคม อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นสถานศึกษาซึ่งมีหน้าที่จัดการศึกษาให้สอดคล้องตามเจตนารมณ์ที่กำหนดไว้ในกฎหมายการศึกษา จำเป็นต้องจัดการศึกษาโดยเน้นความสำคัญทั้งความรู้คู่

คุณธรรม จัดกระบวนการเรียนรู้ให้ผสมผสานความรู้ด้านต่างๆ อย่างได้สัดส่วน สมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่พึงประสงค์ โดยโรงเรียนได้จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาสำหรับจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามความต้องการของสังคมเพื่อให้เหมาะสมสอดคล้องกับสภาพปัญหา และการเปลี่ยนแปลงของสังคมมาโดยตลอด แต่ในสภาพปัจจุบันทางโรงเรียนยังมีปัญหาเกี่ยวกับด้านพฤติกรรมและคุณลักษณะของนักเรียนที่ส่งผลกระทบต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนค่อนข้างมาก ผู้วิจัยได้ศึกษานักเรียนเป็นรายบุคคลและการคัดกรองพฤติกรรมวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบ ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ในปีการศึกษา 2550 จำนวน 53 คนพบว่า มีนักเรียนที่มีปัญหาวินัยด้านความรับผิดชอบจำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 37.73 จำแนกเป็นรายชั้นพบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 16 คน พบพฤติกรรมที่เป็นปัญหาจำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 43.75 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 21 คน พบพฤติกรรมที่เป็นปัญหา จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 19.04 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 16 คน พบพฤติกรรมที่เป็นปัญหาจำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 56.25 ในการศึกษาให้นักเรียนเป็นรายบุคคลและการคัดกรองพฤติกรรมของนักเรียนได้กำหนดพฤติกรรมวินัยด้านความรับผิดชอบ คือ หนึ่งความรับผิดชอบต่อตนเองได้แก่ ด้านการแต่งกาย ด้านการตรงต่อเวลา และด้านการทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย สองความรับผิดชอบต่อสังคมหรือส่วนรวม ได้แก่ ด้านการรักษาความสะอาดห้องเรียนและบริเวณโรงเรียนในเขตรับผิดชอบ ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมของทางโรงเรียน ซึ่งมีนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 3 ส่วนหนึ่งแต่งกายไม่ถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียน มาโรงเรียนไม่ทันเวลาตามที่โรงเรียนกำหนด เข้าห้องเรียนไม่ตรงเวลา ขาดระเบียบวินัยและความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย ไม่เข้าร่วมกิจกรรมของทางโรงเรียนขาดความรับผิดชอบและเอาใจใส่ในการดูแลรักษาความสะอาดห้องเรียน และบริเวณโรงเรียนที่ตนเองรับผิดชอบ สภาพปัญหาดังกล่าวส่งผลกระทบต่อคุณภาพโดยรวมของโรงเรียน ซึ่งไม่สามารถจัดการศึกษาให้มีคุณภาพตามเป้าหมายของหลักสูตรตามที่โรงเรียนกำหนด และเป็นไปตาม

เป้าหมายของการจัดการศึกษา สมควรได้รับการแก้ไขและพัฒนาให้มีประสิทธิภาพโดยเร็ว (คำสั่ง:โรงเรียน ที่ 5/2550)

ผู้วิจัยซึ่งปฏิบัติหน้าที่หัวหน้างานบริหารทั่วไป รับผิดชอบงานกิจการของโรงเรียนมีบทบาทโดยตรงเกี่ยวกับวินัยของนักเรียน จึงสนใจวิจัยปฏิบัติการโดยใช้กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบให้เกิดขึ้นสำหรับนักเรียนช่วงชั้น ที่ 3 สามารถพัฒนาตนเองและสังคมมีจิตสำนึกใน การปฏิบัติหน้าที่ด้านความรับผิดชอบต่อตนเอง ต่อส่วนรวม ใช้ศักยภาพของตนแก้ปัญหา พัฒนาสังคมและประเทศชาติสืบไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพของปัญหาด้านความรับผิดชอบของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนบ้านกอกวิทยาเขต อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์
2. เพื่อเสริมสร้างวินัยนักเรียน ด้านความรับผิดชอบสำหรับนักเรียนช่วงที่ 3 โรงเรียนบ้านกอกวิทยาเขต อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์

ขอบเขตการวิจัย

1. กลุ่มผู้ร่วมวิจัยและผู้ให้ข้อมูล จำแนกเป็น
 - 1.1 กลุ่มผู้ร่วมวิจัย มีจำนวน 7 คนประกอบด้วย
 - 1.1.1 ผู้วิจัย เป็นหัวหน้างานบริหารทั่วไป
 - 1.1.2 ผู้ร่วมวิจัย เป็นข้าราชการครูที่ทำหน้าที่ครูที่ปรึกษา ครูแนะแนว และสอนระดับช่วงชั้นที่ 3 มีความยินดีและสนใจเข้าร่วมวิจัย จำนวน 6 คน
 - 1.2 กลุ่มเป้าหมาย นักเรียนช่วงชั้นที่ 3 จำนวน 20 คน
 - 1.3 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำนวน 53 คน ประกอบด้วย
 - 1.3.1 ผู้วิจัย จำนวน 1 คน
 - 1.3.2 กลุ่มผู้วิจัย จำนวน 6 คน
 - 1.3.3 กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 20 คน
 - 1.3.4 ครูในโรงเรียนนอกเหนือจากกลุ่มผู้ร่วมวิจัย จำนวน 2 คน
 - 1.3.5 ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 20 คน
 - 1.3.6 ผู้นำหมู่บ้าน จำนวน 4 คน

ให้ข้อมูลจากแบบบันทึกหัวข้อประชุม แบบบันทึกการสังเกต แบบบันทึกการสัมภาษณ์ แบบบันทึกนักเรียนตัวอย่าง ทั้ง 6 กิจกรรม

วิธีดำเนินการวิจัย

ดำเนินการวิจัยดังนี้

1. กลุ่มผู้ร่วมวิจัยและผู้ให้ข้อมูล จำแนกเป็น

1.1 กลุ่มผู้ร่วมวิจัยมี จำนวน 7 คน ประกอบด้วย

1.1.1 ผู้วิจัย ซึ่งเป็นหัวหน้างานบริหารทั่วไป

1.1.2 ผู้ร่วมวิจัย เป็นข้าราชการครูที่ทำหน้าที่ครูที่ปรึกษาครูแนะแนวและทำการสอนในระดับช่วงชั้นที่ 3 มีความยินดีและสมัครใจเข้าร่วมวิจัย จำนวน 6 คน

1.2 กลุ่มเป้าหมาย นักเรียนชั้นช่วงชั้นที่ 3 ประจำปีการศึกษา 2550 จำนวน 20 คน ประกอบด้วย

1.2.1 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 7 คน

1.2.2 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 4 คน

1.2.3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 9 คน

1.3 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำนวน 53 คน ประกอบด้วย

1.3.1 ผู้วิจัย จำนวน 1 คน

1.3.2 กลุ่มผู้ร่วมวิจัย จำนวน 6 คน

1.3.3 กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 20 คน

1.3.4 คณะครูในโรงเรียนนอกเหนือจาก

กลุ่มผู้ร่วมวิจัย จำนวน 2 คน

1.3.5 ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 20 คน

1.3.6 ผู้นำหมู่บ้าน จำนวน 4 คน

2. ขั้นตอนการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้หลักการวิจัยปฏิบัติการ ตามแนวคิดของเคมมิส และแม็กแท็กการท โดยดำเนินการ 2 อย่างคือการศึกษาลักษณะปัญหา การดำเนินการเสริมสร้างวินัย แต่ละอย่างประกอบด้วย 4 ขั้นตอนคือ (ประวิต เอวารวรรณ์, 2545 : 15)

2.1 การวางแผน

2.2 การปฏิบัติ

2.3 การสังเกต

2.4 การสะท้อนผล

เครื่องมือการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีเครื่องมือที่ใช้อยู่ 4 ประเภท แต่ละประเภทมีวิธีสร้างและหาคุณภาพ ดังต่อไปนี้

1. แบบบันทึกการประชุมของผู้ร่วมวิจัย ผู้ปกครอง และนักเรียนเป็นแบบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลในการดำเนินการตามกิจกรรมร่วมด้วยช่วยกัน จำนวน 2 ชุด โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจำนวน 2 ครั้ง เดือนละ 1 ครั้ง

2. แบบสัมภาษณ์ เป็นแบบที่ผู้วิจัยจัดสร้างขึ้นแบบมีโครงสร้างและไม่มีโครงสร้าง จำนวน 3 ฉบับ คือ

2.1 ฉบับที่ 1 ใช้สำหรับการสัมภาษณ์นักเรียน เพื่อนของนักเรียน ในการดำเนินการตามกิจกรรมคลินิกนักเรียน เป็นแบบสัมภาษณ์ที่มีโครงสร้างและไม่มีโครงสร้าง แบ่งออกเป็น 2 ตอน ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์ ตอนที่ 2 รายการสัมภาษณ์ 10 ข้อ

2.2 ฉบับที่ 2 ใช้สำหรับการสัมภาษณ์ ผู้ปกครองนักเรียน และนักเรียนในการดำเนินการตามกิจกรรมเยี่ยมบ้าน

2.3 ฉบับที่ 3 ใช้สำหรับการสัมภาษณ์ ผู้นำหมู่บ้านที่นักเรียนอาศัยอยู่ในการดำเนินการตามกิจกรรมครูประจำหมู่บ้าน

3. แบบประเมิน เป็นแบบที่ผู้วิจัยใช้ประเมินการปฏิบัติและพฤติกรรมของนักเรียนด้านความรับผิดชอบ โดยแบบประเมินจัดทำจำนวน 4 ชุด จำแนกการใช้ดังนี้

3.1 ชุดที่ 1 สำหรับกลุ่มผู้ร่วมวิจัย จำนวน 7 คน สำหรับนักเรียนจำนวน 20 คน เพื่อบันทึกข้อมูล จากการประเมินพฤติกรรมของนักเรียนที่แสดงออกด้านความรับผิดชอบ จากการดำเนินการตามกิจกรรมอบรมพุทธบุตร

3.2 ชุดที่ 2 สำหรับกลุ่มผู้ร่วมวิจัย จำนวน 7 คน สำหรับนักเรียนจำนวน 20 คน เพื่อบันทึกข้อมูลจากการประเมินพฤติกรรมที่แสดงออกด้านความรับผิดชอบจากการดำเนินการตามกิจกรรมนักเรียนตัวอย่าง

3.3 ชุดที่ 3 สำหรับกลุ่มผู้ร่วมวิจัย จำนวน 7 คน สำหรับนักเรียนจำนวน 20 คน เพื่อบันทึกข้อมูลจากการประเมินพฤติกรรมที่แสดงออกจากการดำเนินการตามกิจกรรมคลินิกนักเรียน

3.4 ชุดที่ 4 สำหรับกลุ่มผู้ร่วมวิจัย จำนวน 7 คน สำหรับนักเรียน จำนวน 20 คน เพื่อใช้บันทึกข้อมูลจากการประเมินพฤติกรรมที่แสดงออกจากการดำเนินกิจกรรมเยี่ยมบ้าน

3.5 ชุดที่ 5 สำหรับกลุ่มผู้ร่วมวิจัย จำนวน 7 คน สำหรับนักเรียนจำนวน 20 คน เพื่อใช้บันทึกข้อมูลจากการประเมินพฤติกรรมที่แสดงออกจากการดำเนินการตามกิจกรรมครูประจำหมู่บ้าน

4. แบบบันทึกชื่อนักเรียนตัวอย่าง ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเดือนละ 1 ครั้ง จำนวน 2 ครั้ง สำหรับผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัย และครู รวม 8 คน สำหรับนักเรียนจำนวน 20 คน เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลพฤติกรรมด้านความรับผิดชอบ 2 ด้าน

5. แบบทดสอบ เป็นแบบปรนัย จำนวน 20 ข้อ ใช้เก็บข้อมูลเปรียบเทียบการพัฒนาของนักเรียนกลุ่ม เป้าหมายก่อนและหลังกิจกรรมอบรมพหุยุทธ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ด้วยวิธีการดังนี้

1. บันทึกการประชุมของกลุ่มผู้ร่วมวิจัย ครู ผู้ปกครองนักเรียน และผู้นำหมู่บ้าน กิจกรรมร่วมด้วยช่วยกัน เพื่อกำหนดแนวทางในการพัฒนาเพื่อเสริม สร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียนจากการดำเนินการในการศึกษาปัญหาและการดำเนินการแก้ปัญหา

2. ประเมินการเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบ จากการดำเนินการตามกิจกรรมอบรมพหุยุทธ กิจกรรมร่วมด้วยช่วยกัน กิจกรรมคลินิกรักเรียน และกิจกรรมเยี่ยมบ้าน ระหว่างปฏิบัติงานในการศึกษาสภาพปัญหา และการดำเนินการเสริมสร้างวินัย

3. สัมภาษณ์ครู ผู้ปกครอง ผู้นำหมู่บ้าน นักเรียนกลุ่มเป้าหมาย การเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบจากการดำเนินการตามกิจกรรมคลินิกรักเรียน กิจกรรมเยี่ยมบ้าน และกิจกรรมครูประจำหมู่บ้านระหว่างศึกษาสภาพปัญหาและการดำเนินการเสริมสร้างวินัย

4. เสนอชื่อนักเรียนตัวอย่าง ตามกิจกรรมนักเรียนตัวอย่าง โดยเก็บรวบรวมข้อมูล 2 ครั้ง ระหว่างปฏิบัติงานในการศึกษาสภาพปัญหาและการดำเนินการเสริมสร้างวินัย

5. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ระหว่างวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2551 ถึงวันที่ 31 มีนาคม 2551 แบ่งเป็น 2 ครั้ง ดังนี้

5.1 การศึกษาสภาพปัญหา ระหว่างวันที่ 1 พฤศจิกายน 2550 ถึง 31 มกราคม 2551

5.2 การดำเนินการเสริมสร้างวินัยระหว่างวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2551 ถึง 31 มีนาคม 2551

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้จัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. นำข้อมูลที่รวบรวมได้ด้วยเทคนิคต่างๆ ยึดหลักสามเส้า ตามที่กำหนดในแผนปฏิบัติการ จากการดำเนินการตามกิจกรรมพัฒนาแต่ละกิจกรรมมาจัดเป็นหมวดหมู่ตามรอบการวิจัย

2. ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบประเมินแบบสัมภาษณ์ แบบเสนอชื่อ นักเรียนตัวอย่าง จากการดำเนินการกิจกรรม การพัฒนาการทุกกิจกรรม แล้วหาความสัมพันธ์ของข้อมูล และนำเสนอ โดยวิธีการบรรยาย

3. การแปลผลข้อมูล จากแบบประเมินตามเกณฑ์การแปลผลมาตราส่วน ประมาณค่า 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545 :105)

ในการวิจัยครั้งนี้กลุ่มเป้าหมายต้องผ่านเกณฑ์ ระดับมากทุกคน

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยมีดังนี้

1. **ก่อนการเสริมสร้างวินัย** นักเรียนด้านความรับผิดชอบของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 จำนวนทั้งหมด 53 คน กลุ่มผู้ร่วมวิจัยได้ทำการศึกษานักเรียนเป็นรายบุคคล ใช้แบบประเมินในการคัดกรองพฤติกรรมวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบ ตามกรอบการศึกษาวินัยด้านความรับผิดชอบ 2 ด้าน พบนักเรียนที่มีปัญหาทั้งหมด 20 คน ดังนี้ การแต่งกาย ปัญหาที่พบ คือ นักเรียนไว้ผมยาวเกินระเบียบที่โรงเรียนกำหนด ปล่อย่ลื้อลอยชายออกนอกกางเกง ใช้เครื่องประดับตกแต่งร่างกายเกินความจำเป็น ชีตเขียนหรือวาดภาพบนเสื้อผ้าและร่างกาย ไม่สวมรองเท้า ถุงเท้าเข็มขัด

ถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียน นักเรียนมีปัญหาที่มีจำนวน 5 คน **การตรงต่อเวลา** ปัญหาที่พบ นักเรียนมาโรงเรียนไม่ทัน เข้าแถวเคารพธงชาติ เข้าชั้นเรียนและเรียนไม่เต็มเวลาทุก ชั่วโมง ไม่เข้าแถวหน้าชั้นเรียนก่อนเข้าเรียนภาคบ่าย รับประทานอาหารก่อนเวลาพักกลางวัน ไม่เข้าแถวหลังเลิกเรียน นักเรียนมีปัญหาจำนวน 5 คน **การทำงานที่มอบหมาย** ปัญหาที่พบ นักเรียนส่วนหนึ่งส่งการบ้านไม่ทันตามเวลาที่ครูกำหนด ไม่ปฏิบัติงานพิเศษที่ได้รับมอบหมาย จะส่งงานก็ต่อเมื่อครูจะลงโทษ นักเรียนมีปัญหาจำนวน 5 คน **การรักษาความสะอาดห้องเรียนและบริเวณโรงเรียน** ปัญหาที่พบ นักเรียนส่วนหนึ่งไม่ตั้งใจปฏิบัติงานในเขตรักษาความสะอาดที่กำหนดให้ ไม่เอาใจใส่ในการปฏิบัติหน้าที่เวรรักษาความสะอาดห้องเรียน ห้องพิเศษ ห้องน้ำห้องส้วม นักเรียนมีปัญหา จำนวน 3 คน **การเข้าร่วมกิจกรรมของทางโรงเรียน** ปัญหาที่พบ นักเรียนส่วนหนึ่งเข้าร่วมกิจกรรมวันสำคัญทางศาสนา กิจกรรมลูกเสือ กิจกรรมกีฬา กิจกรรมวันสำคัญของชาติ ไม่ครบตามเกณฑ์ที่โรงเรียนกำหนด นักเรียนมีปัญหาจำนวน 2 คน

2. หลังการเสริมสร้างวินัย

ความรับผิดชอบต่อตนเอง นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อตนเองมากขึ้นโดย นักเรียนกลุ่มเป้าหมายจำนวน 20 คน ได้รับการพัฒนาด้านวินัยเพิ่มมากขึ้น ในด้านการแต่งกายและการตรงต่อเวลา นักเรียนทุกคนแต่งกายถูกต้องตามระเบียบของทางโรงเรียนมาโรงเรียนแต่เช้าทันเข้าแถวเคารพธงชาติ และเข้าห้องเรียนตามกำหนด การทำงานที่ได้รับมอบหมาย นักเรียนตั้งใจทำงานที่ได้รับมอบหมาย ด้วยความเต็มใจ ผลงานเสร็จสมบูรณ์

ความรับผิดชอบต่อส่วนรวม นักเรียนเอาใจใส่รับผิดชอบในการรักษาความสะอาดห้องเรียนและบริเวณโรงเรียนเป็นอย่างดี นักเรียนกลุ่มเป้าหมายเข้าร่วมกิจกรรมครบตามเกณฑ์ที่โรงเรียนกำหนด มีความมุ่งมั่นในการเข้าร่วมกิจกรรมของทางโรงเรียนอย่างดี

อภิปรายผลการวิจัย

การเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบ โรงเรียนบ้านกอกวิทยา อําเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยใช้หลักการวิจัยปฏิบัติการ 4 ขั้นตอน คือ การวางแผน การปฏิบัติ การสังเกต และการสะท้อนผล ในการเสริมสร้างวินัยในครั้งนี้ได้ดำเนินการเสริมสร้างวินัย 2 อย่าง มีประเด็นสำคัญนำมาอภิปรายผลดังนี้

ก่อนการเสริมสร้างวินัย นักเรียนด้านความรับผิดชอบ นักเรียนบางส่วนแต่งกายไม่ถูกต้องตามระเบียบของทางโรงเรียน มาโรงเรียนสายไม่ทันตามเวลาที่โรงเรียนกำหนด เข้าห้องเรียนไม่ทันเวลา ขาดความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย ขาดความสนใจเข้าร่วมกิจกรรมของทางโรงเรียน ขาดความเอาใจใส่ในการดูแลรักษาความสะอาดห้องเรียน และบริเวณโรงเรียน จากปัญหาที่พบผู้วิจัย จึงได้จัดทำโครงการอบรมพุทธบุตร โดยนิมนต์พระวิทยากรที่มีความรู้มีประสบการณ์มาให้การอบรมปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมด้านความรับผิดชอบให้กับนักเรียนรับทราบ และ เกิดความตระหนัก รู้จักผิดชอบชั่วดี นักเรียนสามารถปฏิบัติตนอยู่ในกรอบระเบียบของโรงเรียน และสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข สอดคล้องกับ สุนน อมรวิวัฒน์ (2542 :14) ที่กล่าวว่าครูอาจารย์ที่จะสอนลูกศิษย์ให้มีวินัยที่ยั่งยืนได้นั้น ควรนำหลัก การสอนในลักษณะไตรสิกขาซึ่งเป็นการฝึกอบรมจิตใจให้ถึงพร้อมซึ่ง ศีล สมาธิ ปัญญาและควรมีลักษณะบูรณาการอันเป็นปัจจัยที่ต่อเนื่องกันไป ในการดำเนินกิจกรรมร่วมด้วยช่วยกัน ดำเนินการโดยเชิญ ผู้ปกครองนักเรียน ผู้นำหมู่บ้าน และนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย มาร่วมประชุมกับกลุ่มผู้ร่วมวิจัย เพื่อรับทราบปัญหา สร้างความเข้าใจกับปัญหา เพื่อกำหนดแนวทางและสร้างข้อตกลงในการแก้ไขปัญหาร่วมกัน ซึ่งสอดคล้องกับ วันเพ็ญ บุตรดี (2545 : บทคัดย่อ) ซึ่งได้กล่าวไว้ว่า การให้ผู้เรียนมาร่วมกันประเมินให้ผู้เรียนประเมินตนเองและผู้ปกครอง ประเมินร่วมด้วยจะทำให้ภาพที่ดี ทำให้ผู้เรียนที่มีวินัยในตนเอง มีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคมได้ โดยไม่มีใครบังคับหรือตักเตือน ปฏิบัติด้วยความเต็มใจและชื่นชมต่อผลงานของตนเอง นับว่าเป็นสิ่งที่น่าภาคภูมิใจ กิจกรรมนักเรียน

ตัวอย่าง โดยกลุ่มผู้ร่วมวิจัย ครูและนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย เสนอข้อนักเรียนหรือนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย ที่มีพฤติกรรม ด้านความรับผิดชอบทั้ง 2 ด้าน ที่เป็นแบบอย่างหรือตัวอย่าง ที่ดี ใครได้คะแนนมากอันดับที่ 1-3 จะมอบเกียรติบัตรและ รางวัล ซึ่งสอดคล้องกับ วิภา ทาโบราณ (2541 : บทคัดย่อ) ซึ่ง กล่าวว่า นักเรียนที่ได้รับแรงเสริมตามทฤษฎีการวางเงื่อนไข ผลกระทำ มีความรับผิดชอบต่อตนเองและความรับผิดชอบ ต่อเพื่อนสูงขึ้น กิจกรรมคลีนิกนักเรียนดำเนินการโดยกลุ่ม ผู้ร่วมวิจัย จัดกลุ่มหมุนเวียนให้บริการเพื่อให้ความช่วยเหลือ นักเรียนและช่วยแก้ปัญหาให้นักเรียนเป็นรายบุคคล จาก พฤติกรรมด้านความรับผิดชอบ 2 ด้านที่เป็นปัญหา ในชั่วโมง เน้นแนว ให้ความใกล้ชิด ความอบอุ่น ความมั่นใจ ให้ความรู้ ความเข้าใจ เพื่อให้ นักเรียนแต่ละคนรู้จักตนเองเป็นอย่างดี รู้ถึงความสามารถและขอบเขตแห่งความสามารถแห่งตน สามารถตัดสินใจและเลือกได้อย่างฉลาดสามารถปฏิบัติตน ด้วยความรับผิดชอบต่อตนเองและส่วนรวม สำเร็จตาม เป้าหมาย ยอมรับผลการกระทำของตนเองทั้งในด้านที่เป็นผลดี และผลเสียพยายามปรับปรุงการปฏิบัติหน้าที่ให้มี ประสิทธิภาพยิ่งขึ้น สอดคล้องกับ กรมวิชาการ (2544 : 213-215) ซึ่งกล่าวถึงรูปแบบการพัฒนาความรับผิดชอบโดย ผู้ใหญ่ต้องทำความเข้าใจธรรมชาติของเด็กให้คำแนะนำและ มอบหมายงานให้แก่เด็กทำและรู้จักช่วยตนเอง ควบคุม แนะนำ เมื่อจำเป็น ฝึกให้มีเหตุผล และต้องปลุกฝังความมี ระเบียบวินัยอันดีงามแก่เด็กอยู่เสมอ กิจกรรมการเยี่ยมบ้าน ดำเนินการโดยกลุ่มผู้ร่วมวิจัยไปเยี่ยมบ้านนักเรียนเพื่อ รับทราบความเป็นอยู่ของนักเรียนสอบถามปัญหา ทำความ เข้าใจกับผู้ปกครองและให้ความเป็นกันเองกับนักเรียนและ ผู้ปกครองเพื่อร่วมกันช่วยแก้ปัญหาของนักเรียน สอดคล้อง กับ สวัสดิ์ ไชยโสภาส (2541 : 54) ซึ่งกล่าวถึงปัญหาการ กระทำผิดวินัยของนักเรียนนั้นมีสาเหตุหลายประการ ส่วนหนึ่งมาจากสภาพแวดล้อมทางครอบครัว เช่นพ่อแม่ หย่าร้างหรือร้างมากเกินไป พ่อแม่แยกกันอยู่ ขาดคนเอาใจ ใส่ ดูแลลูก พ่อแม่ประพฤติตนไม่ดีหรือไม่เข้าใจธรรมชาติ ของการเปลี่ยนแปลงตามวัยและเพศของเด็กความสัมพันธ์ ระหว่างสมาชิกในครอบครัวสมาชิกในครอบครัวมากหรือ

น้อยเกินไป ความเข้มงวดหรือหย่อนยานเกินไปด้านวินัย มากเกินไป บ้านตั้งอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ไม่เหมาะสม เช่น แหล่ง ชุมชนแออัด แหล่งอบายมุข แหล่งสถานเริงรมย์

การเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบ

พบว่า ผู้ร่วมวิจัย มีความกระตือรือร้นให้ความร่วมมือและ ช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการดำเนินการตามกิจกรรมพัฒนา เพื่อเสริมสร้างวินัยความรับผิดชอบอย่างจริงจัง เห็นความ สำคัญของการสร้างเสริมวินัยความรับผิดชอบไม่น้อยกว่าการ พัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน นักเรียนแต่งกายถูกต้อง ตามระเบียบของโรงเรียนมาโรงเรียนแต่เช้าทันเวลาเข้าแถว เคารพธงชาติเข้าห้องเรียนตรงเวลา รับผิดชอบต่องานที่ได้รับ มอบหมาย สนใจให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมกิจกรรมของ ทางโรงเรียนเป็นอย่างดี เอาใจใส่รับผิดชอบต่อการดูแลรักษา ความสะอาดห้องเรียนและบริเวณโรงเรียนในเขตรับผิดชอบ ส่งผลดีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนในภาพรวมเป็นไป ตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการจัดการศึกษาของชาติ

ปัญหาพฤติกรรม วินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบ

โรงเรียนบ้านกอกวิทยาคม อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ หลังจากกลุ่มผู้ร่วมวิจัยได้นำข้อมูลที่รวบรวมได้ จากการ ดำเนินการเสริมสร้างวินัยได้วิเคราะห์ปัญหา และหาทางแก้ไข ปัญหาาร่วมกัน โดยเชิญผู้ปกครองและนักเรียน มารับทราบรู้ ปัญหา สร้างความเข้าใจ เพื่อหาแนวทางแก้ไขและข้อตกลงใน การแก้ปัญหาาร่วมกัน ให้ความรู้โดยการอบรมพุทธบุตรเพื่อ สร้างความตระหนัก การยกย่องชมเชยและให้รางวัลสำหรับ นักเรียนที่เป็นแบบอย่างที่ดี โดยครู นักเรียนมีส่วนร่วมใน การประเมิน ให้การคำปรึกษาคำแนะนำ สร้างความใกล้ชิด ความอบอุ่น ความมั่นใจ ให้ความรู้ความเข้าใจ เพื่อให้ นักเรียนแต่ละคนรู้จักตนเองเป็นอย่างดี ไปเยี่ยมบ้าน นักเรียน และประสานกับผู้นำหมู่บ้านเพื่อรับทราบความ เป็นอยู่ของนักเรียน สอบถามปัญหา ทำความเข้าใจกับ ผู้ปกครอง และให้ความเป็นกันเองกับนักเรียนและผู้ปกครอง เพื่อร่วมกันช่วยแก้ปัญหาของนักเรียน ทำให้การเสริมสร้าง วินัยความรับผิดชอบ ดำเนินการไปอย่างต่อเนื่องและมี ประสิทธิภาพส่งผลต่อการแก้ปัญหาพฤติกรรมวินัยความ รับผิดชอบ ลดลงมากและนักเรียนมีพฤติกรรมวินัยที่ดีขึ้น

มาก คือ การแต่งกาย การตรงต่อเวลา และการทำความสะอาดห้องเรียนและบริเวณโรงเรียน นักเรียนทุกคนแต่งกายถูกต้องตามระเบียบของทางโรงเรียน มาโรงเรียนแต่เช้าทันเข้าแถวเคารพธงชาติ ส่วนการทำงานที่มอบหมายและด้านการเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียนจะมีนักเรียนเพียงจำนวนน้อยที่ยังปรับเปลี่ยนพฤติกรรมไม่ได้ ต้องได้รับการพัฒนามากขึ้น นักเรียนส่วนมากมีพฤติกรรมที่น่าพึงพอใจทั้งนี้เนื่องจากได้รับความร่วมมือจาก ครู อาจารย์ ผู้ปกครอง นักเรียนและผู้นำหมู่บ้านเป็นอย่างดีซึ่งสอดคล้องกับสุภาษิตขงจื้อ (2547: บทคัดย่อ) ซึ่งพบว่า การพัฒนาการดำเนินงานเพื่อเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบ โดยใช้กลยุทธ์ กิจกรรมร่วมด้วยช่วยกัน กิจกรรมนักเรียนตัวอย่าง กิจกรรมคณิกนิกนักเรียน และกิจกรรมการเยี่ยมบ้าน ช่วยเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบได้เป็นอย่างดี

การเสริมสร้างวินัย ความรับผิดชอบ โดยใช้ กลยุทธ์ กิจกรรมอบรมพุทธรูปตรุ กิจกรรมร่วมด้วยช่วยกัน กิจกรรมนักเรียนตัวอย่าง กิจกรรมคลีนิกนักเรียน กิจกรรมการเยี่ยมบ้าน และกิจกรรมครูประจำหมู่บ้าน ช่วยเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบได้เป็นอย่างดี อย่างไรก็ตาม ยังมีจุดอ่อนคือนักเรียนบางส่วนยังไม่ปรับเปลี่ยนพฤติกรรม วินัยแบบยั่งยืน ครูต้องคอยให้คำแนะนำ ตักเตือนและดูแลอย่างใกล้ชิด ควรได้รับการพัฒนาวินัยอย่างต่อเนื่อง ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีฐานะยากจนต้องใช้เวลาไปประกอบอาชีพ มีข้อจำกัดในการดูแลนักเรียนในปกครองของตนเอง ผู้บริหารโรงเรียนจึงควรให้ความสำคัญและสร้างความตระหนักกับบุคลากรทุกฝ่าย สนับสนุนงบประมาณและจัดหาบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ เพื่อกำกับดูแลงานวินัยของโรงเรียนเพิ่มบทบาทนักเรียนให้มีส่วนร่วมในการเสริมสร้างวินัยของตนเอง ในรูปของคณะกรรมการนักเรียน โดยดำเนินงานพัฒนาวินัย อย่างจริงจังและต่อเนื่อง

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ก่อนการเสริมสร้างวินัย นักเรียนด้านความรับผิดชอบของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ปีการศึกษา 2550 จำนวน

ทั้งหมด 53 คน กลุ่มผู้ร่วมวิจัยได้ทำการศึกษานักเรียนเป็นรายบุคคลและคัดกรองพฤติกรรมนิย้านักเรียนด้านความรับผิดชอบ ตามกรอบการศึกษาวินัยด้านความรับผิดชอบ 2 ด้าน พบว่านักเรียนที่มีปัญหาทั้ง หมด 20 คน ดังนี้

1.1 ความรับผิดชอบต่อตนเอง

1.1.1 การแต่งกาย ปัญหาที่พบ คือ นักเรียน
ไว้ผมยาวเกินระเบียบที่โรงเรียนกำหนด ปลอมเสื้อลอยชาย
ออกนอกกางเกง ใช้เครื่องประดับตกแต่งร่างกายเกิน
ความจำเป็น ชีดเขียนหรือวาดภาพบนเสื้อผ้าและร่างกาย
ไม่สวมรองเท้า ถูงเท้าเข็มขัดถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียน
นักเรียนมีปัญหามีจำนวน 5 คน คือ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
จำนวน 3 คน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 1 คนและ
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 3 คน

1.1.2 การตรงต่อเวลา ปัญหาที่พบนักเรียน
มาโรงเรียนไม่ทันเช้าแถวเคารพธงชาติ เข้าชั้นเรียนและเรียน
ไม่เต็มเวลาทุกชั่วโมง ไม่เข้าแถวหน้าชั้นเรียนก่อนเข้าเรียน
ภาคบ่าย รับประทานอาหารก่อนเวลาพักกลางวัน ไม่เข้าแถว
หลังเลิกเรียน นักเรียนมีปัญหาจำนวน 5 คน คือ ชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 3 คน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน
2 คน และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 1 คน

1.1.3 การทำงานที่มอบหมาย ปัญหาที่พบ

นักเรียนส่วนหนึ่งส่งการบ้านไม่ทันตามเวลาที่ครูกำหนดไม่ปฏิบัติตามพิเศษที่ได้รับมอบหมายจะส่งงานก็ต่อเมื่อครูจะลงโทษ นักเรียนมีปัญหาคำนวณ 5 คน คือ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 1 คน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 1 คน และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 3 คน

1.2 ด้านความรับผิดชอบต่อส่วนรวม

1.2.1 การรักษาความสะอาดห้องเรียนและบริเวณโรงเรียน ด้านการรักษาความสะอาดห้องเรียนและบริเวณโรงเรียน ปัญหาที่พบ นักเรียนส่วนหนึ่งไม่ตั้งใจปฏิบัติงานในเขตรักษาความสะอาดที่กำหนดให้ ไม่เอาใจใส่ในการปฏิบัติหน้าที่เวรรักษาความสะอาดห้องเรียน ห้องพิเศษ ห้องน้ำห้องส้วม นักเรียนมีปัญหา จำนวน 3 คน เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 1 คน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 2 คน

1.2.2 การเข้าร่วมกิจกรรมของทางโรงเรียน

ปัญหาที่พบนักเรียนส่วนหนึ่งเข้าร่วมกิจกรรมวันสำคัญทางศาสนา กิจกรรมลูกเสือ กิจกรรมกีฬากิจกรรมวันสำคัญของชาติไม่ครบตามเกณฑ์ที่โรงเรียนกำหนด นักเรียนมีปัญหาจำนวน 2 คนเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 2 คน

2. หลังการเสริมสร้างวินัย นักเรียนด้านความรับผิดชอบ โรงเรียนบ้านกอกวิทยาคม อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ หลังจากดำเนินการเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบโดยใช้ กิจกรรมอบรมพุทธบุตร กิจกรรมร่วมด้วยช่วยกันกิจกรรมนักเรียนตัวอย่างกิจกรรมคลีนิกนักเรียน กิจกรรมการเยี่ยมบ้านและกิจกรรมครูประจำหมู่บ้านเป็นนวัตกรรมและใช้หลักการวิจัยปฏิบัติการเป็นแนวทางในการเสริมสร้างดำเนินการโดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากบันทึกการประชุม บันทึกการสังเกต การสัมภาษณ์ และแบบเสนอชื่อ นักเรียนตัวอย่าง แล้วสะท้อนผลการเสริมสร้างวินัยปรากฏว่า

2.1 นักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนบ้านกอกวิทยาคม ปีการศึกษา 2550 จำนวน 53 คน กลุ่มเป้าหมายในการเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบ จำนวน 20 คน หลังจากดำเนินการเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบพบว่า นักเรียนมีการพัฒนานวินัยด้านความรับผิดชอบ อยู่ในระดับดีทุกคน

2.2 การเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบโรงเรียนบ้านกอกวิทยาคม อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ ตามกรอบการวิจัยวินัยด้านความรับผิดชอบ 2 ด้าน ดังนี้

2.2.1 ความรับผิดชอบตนเอง

1) ด้านการแต่งกาย นักเรียนกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 5 คน ได้รับการพัฒนาพฤติกรรมในทางที่ดีขึ้นการแต่งกายถูกต้องตามระเบียบของทางโรงเรียน นักเรียนหญิงไม่พบปัญหาด้านการแต่งกายแต่จะมีปัญหาทำกับนักเรียนชายซึ่งเป็นปัญหาความผิดเล็กน้อย ไม่อยู่ในเกณฑ์ที่กำหนด ถือว่าบรรลุเป้าหมายในระดับหนึ่ง แต่พฤติกรรมของนักเรียนชายที่พบได้รับการแก้ไข และส่งผลเป็นที่น่าพอใจ ควรดำเนินการอย่างต่อเนื่องและแก้ไขเป็นรายบุคคลต่อไป

2) การตรงต่อเวลานักเรียนกลุ่ม

เป้าหมาย จำนวน 5 คน มีพฤติกรรมในทางที่ดีขึ้น มาโรงเรียนทันเข้าแถวเคารพธงชาติ ส่งงานทันตามกำหนดเวลา บรรลุเป้าหมายระดับหนึ่งไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด มีนักเรียนบางส่วนซึ่งเป็นจำนวนน้อยมากที่ยังปรับเปลี่ยนพฤติกรรมไม่ได้ ทั้งนี้อาจมาจากสภาพทางครอบครัวและปัญหาทางบ้าน ซึ่งจะต้องทำความเข้าใจกับผู้ปกครองและเอาใจใส่ให้มากขึ้น ให้ความสำคัญและช่วยเหลือมากกว่าคนอื่นเป็นพิเศษ

3) การทำงานตามที่มอบหมาย

นักเรียนกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 5 คนส่วนใหญ่เอาใจใส่ต่องานที่ได้รับมอบหมายมากขึ้นซึ่งเป็นที่พอใจในระดับหนึ่งจะมีนักเรียนจำนวน 1 คน คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ชอบอ้างเหตุผลว่าไม่มีอุปกรณ์และขอลืมบ่อยๆ ซึ่งจะ ต้องให้ความช่วยเหลือเป็นกรณีพิเศษและดำเนินการแก้ไขปัญหาย่อยๆอย่างต่อเนื่อง

2.2.2 ความรับผิดชอบต่อส่วนรวม

1) การรักษาความสะอาดห้องเรียน

และบริเวณโรงเรียน นักเรียนกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 3 คน ทุกคนรับผิดชอบต่อหน้าที่เวรรักษาความสะอาดของห้องเรียนและบริเวณเขตความรับผิดชอบตามที่ได้รับมอบหมายเป็นที่น่าพอใจระดับดีมีนักเรียนชั้นมัธยม ศึกษาปีที่ 3 จำนวน 1 คนที่บางวันไม่ทำโดยอ้างเหตุผลว่าไม่สบายหรือทำการบ้านยังไม่เสร็จซึ่งไม่อยู่เกณฑ์ที่กำหนด

2) การเข้าร่วมกิจกรรมของทางโรงเรียน

นักเรียนกลุ่มเป้าหมายจำนวน 2 คน ส่วนใหญ่ปฏิบัติตามระเบียบของโรงเรียนในภาพรวมเป็นอยู่ในระดับดีมาก มีนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมของทางโรงเรียนครบเวลาที่กำหนดไว้ทุกคน

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. ปัญหาพฤติกรรมวินัยความรับผิดชอบ การแก้ไขที่ได้ผลดีโดยการสร้างข้อตกลงในการปฏิบัติในการแก้ไขปัญหาร่วมกันและอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่ายแล้ว การจัดกิจกรรมของครูเพื่อให้เกิดความตระหนัก ความร่วมมือของ ครู อาจารย์ทุกคนในโรงเรียน ผู้ปกครอง ตัวนักเรียน

และผู้นำหมู่บ้าน มีส่วนสำคัญในการให้ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาาร่วมกัน และควรดำเนินการจริงจังต่อเนื่องให้มีประสิทธิภาพ

2. แนวทางและรูปแบบการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยความรับผิดชอบของตนเองและต่อส่วนรวมของนักเรียน
โรงเรียนบ้านกอกวิทยาฯ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาภาคพื้นใต้ เขต 3 นี้ ควรขยายเวลาเพิ่มเติมให้ได้ตลอดปีการศึกษาและต่อเนื่องเป็นแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียนต่อไป เพื่อให้ร่วมกันพัฒนาวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียนให้มีประสิทธิภาพ

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้ ประสบความสำเร็จได้ด้วยความรู้และความช่วยเหลือเป็นอย่างดีจากอาจารย์สกล สรเสนา อาจารย์จำเนียร พลหาญ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ลงกต ภูมิสายคร ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ ตรวจสอบ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณยิ่ง

เอกสารอ้างอิง

- คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติสำนักงาน. (2541). **แนวการจัดกิจกรรมสร้างภูมิคุ้มกันสารเสพติดและอบายมุขสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- _____. (2545). **เอกสารประกอบการศึกษาด้วยตนเองหลักสูตรผู้ช่วยผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษา ตามหลักเกณฑ์และวิธีการพัฒนาข้าราชการครู เพื่อเข้าสู่ตำแหน่งสายงานบริหารในสถานศึกษา**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- คณะกรรมการการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. **แนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา** : เพื่อพร้อมรับการประเมินภายนอก. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : พิมพ์ดี.

วิชาการ, กรม. (2544). **คู่มือการจัดกระบวนการเรียนรู้หน้าที่พลเมือง-ศีลธรรม ระดับประถมศึกษา**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

_____. (2545). **เอกสารประกอบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 คู่มือการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).

_____. (2546) **แนวทางการจัดค่ายและกิจกรรมสู่ความเป็นพลเมืองดี**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).

บุญชม ศรีสะอาด. (2545). **การวิจัยเบื้องต้นฉบับปรับปรุงใหม่**. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.

ประวิต เอราวรรณ. (2545). **การวิจัยปฏิบัติการ**. กรุงเทพฯ : ดอกหญ้าวิชาการ.

